

Preventie van dakloosheid:

Opportunities moeten we benutten!

A. INLEIDING

Op voorstel van het Gemeenschappelijk Daklozenfront gaf het Belgisch Platform tegen Armoede en Sociale Uitsluiting EU2020 op de vergadering van 19 juni 2017 zijn goedkeuring voor de oprichting van een *ad hoc* taskforce die de problematiek van de preventie van dakloosheid aanpakt vanuit **het oogpunt van de armoedebestrijding.**

Er vonden 4 bijeenkomsten plaats waarop informatie werd uitgewisseld en er gewerkt werd aan de *finale* redactie van deze begeleidende nota met **aanbevelingen en voorstellen voor vernieuwende maatregelen.**

Het doel is om dit document voor te stellen op de Interministeriële Conferentie "Grootstedenbeleid, Integratie en Huisvesting" die in het leven werd geroepen door het Overlegcomité (29 april 2015) en waarvan Wallonië - Duitstalige Gemeenschap tijdelijk het voorzitterschap waarneemt.

Het Samenwerkingsakkoord inzake dakloosheid en thuisloosheid (12 mei 2014), in het bijzonder de principes met betrekking tot de preventie van dakloosheid, vormde de achtergrond van de bijdragen van de deskundigen en gespecialiseerde organisaties die rechtstreeks of onrechtstreeks hebben meegeholpen aan het opstellen van deze nota.

"... Hoofdstuk I: Algemene bepalingen

Artikel 1

Zonder afbreuk te doen aan hun eigen bevoegdheden verbinden de ondertekende partijen zich ertoe hun beleid tot voorkoming en bestrijding van de dak – en thuisloosheid voort te zetten, te coördineren en op elkaar af te stemmen op basis van volgende principes:

- een beleid tot voorkoming en bestrijding van dak – en thuisloosheid is een inclusief, globaal, geïntegreerd en gecoördineerd beleid. Dit wil zeggen dat het moet worden gevoerd op alle beleidsniveaus (nationaal, regionaal, provinciaal en lokaal) en dat het moet worden uitgetekend in actieve dialoog met de directbetrokkenen en/of hun organisaties;

- een beleid tot voorkoming en bestrijding van dak – en thuisloosheid moet gecoördineerd worden en vereist een duidelijke afbakening van de respectievelijke bevoegdheden en verantwoordelijkheden van elke betrokkene. Wanneer de bevoegdheden van elke betrokkene niet formeel afgebakend zijn, zullen de ondertekenende partijen zich niet beroepen op de regels voor de verdeling van de bevoegdheden om zich te onttrekken aan hun verantwoordelijkheid. In dat geval verbinden ze er zich toe om concrete gemeenschappelijke oplossingen te zoeken;

- een beleid tot voorkoming en bestrijding van dak – en thuisloosheid vereist een zo groot mogelijke duidelijkheid en een maximale zichtbaarheid van het bestaand aanbod van beschikbare diensten en instrumenten."

B. CONTEXTUELE AANBEVELINGEN

In aanvulling op de onderstaande punten onderstreept het Belgisch Platform dat het structureel aanbod van sociale huurwoningen, in het bijzonder kritiek in Brussel, maar ook in Vlaanderen en Wallonië, de belangrijkste hefboom blijft om dakloosheid te voorkomen. Ondersteunende en begeleidingsmaatregelen moeten, vanaf het ogenblik dat een verzoek tot uitzetting wordt neergelegd, erop gericht zijn om te vermijden dat mensen dakloos worden. Ten slotte moet een laagdrempelige opvang de meest kwetsbare mensen in hun dagelijks leven (isolement, verslaving, diverse aandoeningen, administratieve problemen, ...) aanmoedigen om opnieuw een dak boven hun hoofd te proberen vinden zodat ze zich geborgen weten door de fysieke en psychologische veiligheid die een woning elk van ons moet kunnen bieden.

1. UITHUISZETTINGEN

Mensen die uit hun huis worden gezet, zijn erg kwetsbaar en kunnen erg geïsoleerd raken. Geestelijke of fysieke gezondheidsproblemen, sociale uitsluiting, verbroken familiebanden, het ontbreken van een sociaal netwerk zijn belangrijke obstakels wanneer men op zoek moet naar oplossingen.

Daarnaast versterken verregaande onwetendheid over hun rechten en de moeilijke toegang tot diensten inzake huisvesting nog verder het gevoel van isolement en machteloosheid.

1.1 Onbetaalde huur

Bij vonnis van de vrederechter vormt de wettelijke uitzetting uit de (sociale, privé of transit-)woning een stap die volgt op verschillende situaties die het resultaat zijn van grote moeilijkheden om de huur te betalen: financiële problemen, te zware schuldenlast en/of loonbeslag door de DAVO, plotse opname/vrijlating in of uit een instelling (ziekenhuis of gevangenis).

Vernieuwende maatregelen:

- **De juridische actoren (vrederechters en griffiers) sensibiliseren** over het werk van de bestaande sociale diensten inzake huisvesting, zoals de lokale coördinatie door de OCMW's. Deze spelers zouden in hun uitspraken de noodzaak moeten vermelden om sociale diensten vroegtijdig te laten optreden zodat de betrokkenen vroeger begeleiding kunnen krijgen. Men stelt vast dat een korte termijn tussen het verzoek tot uitzetting en de sociale begeleiding helpt om de uitzetting te vermijden.
- Wanneer hij zich inschrijft bij de bevolkingsdienst van de gemeente, **ontvangt de huurder een kleine flyer** met een overzicht van de rechten van de huurder en de bijstandsdiensten die hulp verlenen in geval van een uithuiszettingsmaatregel.

Goede praktijken!

- *De Dienst Begeleid Wonen van het OCMW van Sint-Gillis begeleidt de huurders zodra de eigenaar naar de vrederechter stapt en helpt uithuiszettingen vermijden. Een van onze suggesties luidt zelfs dat een huisbezoek bij deze mensen zou worden voorgesteld met mogelijkheid om in bemiddeling te gaan bij de vrederechter.*
- *Schuldbemiddelingsdienst van Wolu-Services, een vzw erkend door de CoCoF*

- *Het DAL (Recht op huisvesting), opgericht door Solidarités Nouvelles in Charleroi en Luik.*

ANDERE AANBEVELINGEN:

Onder de bescherming van de ministers van Welzijn, Maatschappelijke Welzijn, Justitie en Financiën bevelen we een samenwerking aan tussen het OCMW, het CAW, het PCS, de mutualiteiten, de incasso- en invorderingsdiensten en de spelers voor Voortgezet Onderwijs om:

- **de wanbetalende huurders individueel te begeleiden en een functie van begeleider / bemiddelaar tussen verhuurder en huurder uit te werken.**
- **te sensibiliseren en opleidingen te geven over de rechten en plichten inzake huisvesting** in de scholen en centra voor voortgezet onderwijs (campagnes, tv-spotjes, animaties, enz.).
- **de "brede geïntegreerde opvang"** in de betrokken diensten en instellingen **te optimaliseren**
- **te sensibiliseren rond een te zware schuldenlast en overconsumptie** door een samenwerking op touw te zetten tussen de OCMW's en de erkende schuldbemiddelingsdiensten uit de verenigingssector en door steungroepen ter voorkoming van schulden op te richten waarvan de werking gebaseerd is op elkaar steunen en het uitwisselen van ervaringen.
- **samenwerkingsverbanden op touw te zetten tussen verhuurders, OCMW's, PCS, CAW's** om een onmiddellijke begeleiding in geval van nakende uitzetting te kunnen organiseren.

1.2 Na een vaststelling van onbewoonbaarheid

De eindbeslissing tot uitzetting in geval van onbewoonbaarheid van de woning of het gebouw wordt genomen door de burgemeester, die de eigenaars in gebreke stelt om hun woning in orde te maken. Daarnaast valt het voor dat de huurder slechts bij de openbare aanplakking verneemt dat er een vaststelling van onbewoonbaarheid is gebeurd.

Vernieuwende maatregelen:

- Voorzien van renovatiebegeleiding voor verhuurders
- Een stelselmatige en individuele briefwisseling invoeren tussen de gemeente- of gewestdiensten en de huurders die getroffen worden door procedures tot onbewoonbaarverklaring, waarbij de belangrijkste elementen van de regelgeving worden belicht. Deze maatregel zou alle huurders in staat stellen om de evolutie van het dossier te volgen en om het risico op het sluiten van de woning en op uithuiszetting in te schatten.
- De huurder verwittigen dat hij een schadevergoeding kan eisen van de eigenaar omwille van het verhuren van een goed dat niet in orde was.
- Onderhouden en ontwikkelen van de rol van preventie-adviseurs in verband met gezondheidsrisico's in huis (binnenluchtvervuiling, vochtigheid, CO-detectie, radon, ...).

Goede praktijken!

- *CAFA vzw Centrum voor Begeleiding en Opleiding voor Volwassenen van het OCMW Sint-Gillis bezorgt huurders technische rapporten na een schouwing van onbewoonbare woningen.*

- *Habitat et Rénovation de la Table du Logement van Elsene begeleidt huurders met de hulp van een advocaat en een architect bij de stappen die ze kunnen ondernemen ten aanzien van de verhuurders.*
- *De maatschappelijk werkers sensibiliseren over preventie van gezondheidsproblemen in verband met huisvesting en over hun rol als doorgeefluik bij hun doelgroep (Space Environment Charleroi).*
- *In Vlaanderen is in de reglementering vastgelegd dat de eigenaar veroordeeld wordt tot terugbetaling van de verhuizing en tot betaling van een schadevergoeding.*

ANDERE AANBEVELINGEN:

- Het aantal transitwoningen **met een aangepaste begeleiding verhogen.**
- Een technisch en juridisch kwalitatief begeleidingsaanbod **ter beschikking stellen van de eigenaar** om conflicten die leiden tot een verzoek tot uitzetting van de eigenaar te vermijden.

1.3 Manu Militari : de illegale uitzetting

Er vinden illegale uitzettingen plaats. Ze worden uitgevoerd op initiatief van malafide eigenaars.

De eigenaar MAG het recht NIET in eigen handen nemen door gebruik te maken van de afwezigheid van de huurder om het slot open te breken, de woning illegaal te betreden en de goederen op straat te zetten.

Vernieuwende maatregel:

- Strafrechtelijke veroordeling van de eigenaar plus sanctie van 18 maanden huur als vergoeding voor de huurder

Goede praktijk !:

- *In Charleroi en Luik leidde een bijeenkomst met de politie tot een omzendbrief aan alle politiekorpsen. In deze omzendbrief werd gesteld dat de agenten verplicht zijn om strafrechtelijke inbreuken te akteren: openbreken van het slot, woningschennis en goederen in gevaar brengen.*

2. SCHRAPPING VAN HET REFERENTIEADRES VAN MENSEN DIE VOORLOPIG BIJ EEN PARTICULIER GEHUISVEST WORDEN

De procedure voor de ambtshalve schrapping van het referentieadres door de gemeentediensten - meer bepaald voor vreemdelingen die wachten op hun regularisatie of door het OCMW als sanctie voor leefloners die niet meewerken aan de sociale opvolging - heeft voor dit soort mensen als gevolg dat ze hun identiteit verliezen, hun inschrijving geschrapt wordt uit het bevolkingsregister en dat ze inkomensverlies lijden waardoor de effecten van hun uithuiszetting nog versterkt worden.

Vernieuwende maatregel:

- **De praktijk van de ambtshalve schrapping van het referentieadres** verbieden. Met betrekking tot het OCMW, de sanctie slechts in twee stappen voor ogen houden en **de voorlopige schorsing van het leefloon opleggen als noodzakelijke voorwaarde voor de** definitieve schrapping van het referentieadres. De procedure is nog complexer voor vreemdelingen die geregulariseerd worden want ze moeten de hele procedure helemaal overdoen bij de dienst Vreemdelingzaken. De reden hiervoor is dat, wat aanvankelijk een eenvoudige administratieve procedure is, nu een echte lijdensweg wordt om een rijksregisternummer en dus een officieel bestaan en rechten te kunnen terugkrijgen.

3. HUURCONTRACT NIET VERLENGD

Verschillende redenen kunnen de huisbaas ertoe aanzetten om het huurcontract niet te verlengen. Zo belanden er mensen op straat ofwel omdat ze te laat de nodige stappen hebben ondernomen, ofwel omdat ze geen woning hebben kunnen vinden die beantwoordt aan hun behoeften: omwille van de krapte op de sociale woningmarkt, is de zoektocht naar een correct sociale woning nog vaak een echte lijdensweg.

Men stelt vast dat deze mensen vaak erg onwetend zijn over de bestaande bijstandsdiensten inzake huisvesting, ze te laat informatie bezorgen aan de bevoegde sociale diensten en ze bijgevolg te weinig begeleid worden in hun procedure.

Goede praktijken!

- *De 'Cellule Captation et Création de Logements' van de Brusselse vzw L'îlot werkt rond een aanpak die erin bestaat om huisvestingsmogelijkheden op te sporen en te creëren: prospectie voeren op de vastgoedmarkt bij privé-eigenaars en samenwerkingen aangaan met partners uit het verenigingsleven en sociale investeerders door hun begeleiding aan te bieden in hun vastgoedproject, vanaf de fase van het zoeken naar het gebouw tot de terbeschikkingstelling van woningen voor het publiek via de SVK.*
- *Overlegplatformen oprichten tussen de verschillende sectoren die zich richten tot de meest kwetsbare bevolkingsgroepen. En die samen naar de sociale huisvestingsmaatschappijen kunnen stappen om de ondertekening te verkrijgen van overeenkomsten voor deze doelgroepen, naar het voorbeeld van de vzw Bru4Home die spelers uit de geestelijke gezondheidssector, de gehandicaptenwerking, de daklozenwerking en de rechtsbijstandsverenigingen bij elkaar brengt en die het recht op huisvesting van deze doelgroep onderhandelt met aandacht voor de maatschappelijke begeleiding van de rechthebbenden.*

ANDERE AANBEVELINGEN:

- **Contactpunten voor verhuurders en huurders oprichten die geconfronteerd worden met betalingsachterstanden of risico op betalingsachterstand van de huur.** Zoeken naar oplossingen die door beide partijen aanvaard worden
- Voor de huurders van sociale woningen een **preventieve begeleiding invoeren.** In Wallonië, is er nood aan een **versterking van de sociale referenten.**

- **Permanenties aanbieden om collectief op zoek te gaan naar een woning** en deze mensen daarbij te begeleiden.
- De dienst "**woningzoeker**" bestendig maken

4. CONFLICTEN EN GEBROKEN GEZIN

Familiale en echtelijke conflicten kunnen aan de basis liggen van sommige situaties die uitmonden in dakloosheid van een of meerdere gezinsleden. De belangrijkste uitgelichte conflicten zijn conflicten tussen jongeren (meerder- of minderjarig) en hun ouders. De situatie van de jongeren, uitgesloten uit het inschakelingstraject, die ten laste blijven van hun ouders veroorzaakt in een gezin in bestaansonzekerheid conflicten die al te vaak leiden tot gezinsbreuken. In het bijzondere geval van gezinsbreuken door huishoudelijk geweld, is het nog onvermijdelijker dat men op straat belandt want het OCMW weigert het leefloon toe te kennen zolang men de ouderlijke woonst niet effectief heeft verlaten.

Vernieuwende maatregel:

- Bij een eenoudergezin met kinderen, lopen de kinderen het risico om geplaatst te worden, en is het moeilijk om kinderen terug te krijgen. Een dergelijk gezin zou extra voorrang moeten krijgen bij het zoeken naar een woning.

Goede praktijken!

- *Ontwikkeling van het "begeleid wonen" onder begeleiding van erkende diensten (Cocom,...) die een multidisciplinaire (psychosociale, budgettaire, administratieve) begeleiding bieden van mensen die dit vragen om sneller een woning te kunnen vinden en dakloosheid te voorkomen.*

Voorbeelden:

- *vzw Fami-Home, Logements solidaires, Saccado van de vzw l'ilot, Puerto.*
- *De Shutting van het CAW van Brussels.*

- *Terbeschikkingstelling van de onbezette gezamenlijke woningen voor daklozen, in combinatie met begeleid wonen.*

Voorbeelden:

- *CISA ('coordination ixelloise contre le sans-abrisme') dat terbeschikkingstelling van onbezette woningen verzekert*
- *Het gemeentelijk overleg van Molenbeek dat de gemeentediensten, het OCMW en verenigingen die in deze aanpak werken.*

- *De erkende voorzieningen na huisvesting veralgemenen om mensen die uit de noodopvang komen in de eerste maanden dat ze zelfstandig wonen te begeleiden.*

Voorbeeld:

- *vzw Fédération des maisons d'accueil et des services d'aide aux personnes sans-abri, erkend door de COCOF. Er zijn ook voorbehouden plaatsen in kinderdagverblijven voor kinderen van ouders die uit opvangthuizen komen om hen toe te laten om onmiddellijk te kunnen beginnen werken en/of een opleiding te volgen.*

ANDERE AANBEVELINGEN:

- **Transitwoningen** openen in alle gemeenten. Een begeleiding die is aangepast aan de noden moet systematisch aan de gebruikers worden voorgesteld.
- De **huisvestingstermijnen in transitwoningen naleven, zonder schade te berokkenen aan de gebruikers zonder duurzame oplossing**, om zo een efficiënte *turnover* te kunnen verzekeren wanneer men geconfronteerd wordt met noodsituaties
- **De politieambtenaren correct informeren over** de rechten van de burgers en de behandeling van klachten.

5. SITUATIE VAN EEN ILLEGAAL VERBLIJF

Na een scheiding verliest de vreemde partner zijn verblijfsrecht waarvan hij dankzij zijn gehuwde staat genoot.

AANBEVELINGEN:

Onder bescherming van de ministers voor Maatschappelijke Integratie en Binnenlandse Zaken bevelen wij aan:

- **De specifieke invoering van een verblijfsstatuut voor 5 jaar** voor gescheiden moeders en vaders die hun verblijfsrecht verliezen (waarvan de toekenning gekoppeld was aan de partner) en voor hun kinderen
- **Met betrekking tot het OCMW, de opening van het recht op sociale bijstand** tijdens deze overgangperiode.

6. HET VERLATEN VAN EEN INSTELLING

Ongeacht om welke instelling het gaat, moet het verlaten van de instelling worden voorbereid en mag het nooit onverwachts gebeuren. Het verlaten van de instelling moet een kans betekenen op re-integratie in de maatschappij.

6.1 Penitentiaire instellingen verlaten.

Het feit van geen inkomen te hebben, vooral de leefloon, en sociaal en familiaal geïsoleerd te zijn, stelt ex-gedetineerden bloot aan een hoog risico om geen woning te kunnen vinden, huren en behouden. Bovendien worden ze vanwege hun gevangenisverleden gediscrimineerd in de toegang tot een woning.

Goede praktijk:

- *De begeleidingsdiensten voor huisvesting voor ex-gedetineerden systematiseren*

Voorbeeld:

- *Het werk voor sociale wederaanpassing (WSW).*

AANBEVELINGEN:

Onder de bescherming van de ministers voor Huisvesting, Welzijn, Maatschappelijke Welzijn en Justitie, bevelen we een **transversale samenwerking** aan tussen de gerechtsdiensten, de spelers inzake

huisvesting, de sociale verhuurders en de Justitiehuisen om **een strategisch plan op te stellen voor bijstand voor gedetineerden, zoals in Noorwegen gebeurt** om:

- **gedetineerden hun woning te laten behouden** in geval van voorhechtenis
- gedetineerden uit te nodigen om zich in te schrijven voor schuldbemiddeling of voor een collectieve schuldenregeling wanneer ze naar de gevangenis gaan.
- **kaderbesluiten uit te vaardigen tegen discriminatie** inzake sociale verhuring voor gedetineerden (zie Aanbevelingen van de Diversiteitsbarometer Huisvesting 2014 – UNIA).
- gedetineerden in staat te stellen om een **referentieadres te verkrijgen wanneer ze opgesloten zijn** (en niet enkel nadien) om tijdens hun verblijf een **aanvraag voor een leefloon** te kunnen indienen.
- een overgangsofvangstructuur op te richten voor gevangenisverlaters (enkel geval per geval) die geen familie, vrienden etc. hebben om op terug te kunnen vallen.

6.2 Jeugdzorginstellingen verlaten

Zonder inkomen en zonder contact met hun familie zijn jongeren die een jeugdzorginstelling verlaten aan hun lot overgelaten. Ze kennen hun rechten als meerderjarige niet en zijn niet op de hoogte van de bestaande diensten: men heeft vastgesteld dat er te weinig samenwerking is tussen de jeugdzorgdiensten en de begeleidingsdiensten voor meerderjarigen.

Goede praktijken!

- *De systematische samenwerking invoeren tussen jeugdzorg en begeleidingsdiensten voor jongvolwassenen, voor ze 18 jaar worden om hen op eigen benen te leren staan.*
- *Jongeren inschrijven bij het OCMW voor ze meerderjarig worden om de wachttijd voor het verkrijgen van een leefloon te vermijden.*
Voorbeelden:
 - *SOS Jongeren vzw*
 - *Abaka vzw (overnachtingen voor jongeren)*
 - *in Vlaanderen, Bruggen na(ar) 18 vzw*

ANDERE AANBEVELINGEN:

Onder de bescherming van de ministers van Justitie, Welzijn, Maatschappelijke Welzijn en Huisvesting, bevelen we een samenwerking aan tussen de jeugdhulpverlening, de OCMW's, de sociale diensten en de sociale verhuurders om:

- **steuntrajecten en een opvolging nazorg** in te voeren
- **het systeem rond "begeleid wonen"** uit te werken voor deze doelgroep
- voorzien van aangepaste noodopvang voor jongeren
- deze jongeren bij voorrang toegang te verlenen tot een sociale woning

6.3 Ziekenhuizen, in het bijzonder psychiatrische instellingen verlaten

Een zorginstelling verlaten zonder huisvestingsoplossing is zeer problematisch.

Het risico op dakloosheid is groter voor gehandicapten of mensen met psychologische problemen die het ziekenhuis verlaten, net zoals voor mensen die een psychiatrische instelling verlaten en die hun behandeling niet verder opvolgen.

Men noteert ook disciplinaire uitzettingen van kwetsbare en geïsoleerde mensen wegens gedrag dat in strijd is met het reglement: agressie, alcoholgebruik enz.

Gehandicapten vallen dan weer door hun handicap op veel vlakken uit de boot (sociaal, familiaal, professioneel) en hier stelt men een globaal gebrek aan begeleiding van deze mensen vast.

Goede praktijken!

- *Het Limburgs akkoord tussen de diensten van psychiatrische ziekenhuizen en de opvangcentra voor daklozen: anticipeert zowel op een opvang in centra na de behandeling maar ook op een eventuele opname in een ziekenhuis bij herval.*

Voorbeelden:

- *Equipes mobiles 107, Médias Mons*
- *Medisch-psychologisch steunpunt van de vzw SMES-B*
- *Het netwerk verbonden diensten van de Adviesraad voor Personen met een Handicap*
- *Het adviesplatform van de gewestelijke raden voor personen met een handicap.*
- *Het SASS in Charleroi*

ANDERE AANBEVELINGEN:

Onder de bescherming van de ministers van Huisvesting, Welzijn, Maatschappelijke Welzijn en Volksgezondheid, bevelen we een supralokale samenwerking aan tussen spelers voor huisvesting, gezondheid (diensten voor personen met een handicap, wijkgezondheidscentra, mobiele teams...), ziekenhuisdiensten en daklozenopvangcentra. Dit om:

- laagdrempelige opvangstructuren te bieden aan kwetsbare mensen die omwille van tuchttredenen uit instellingen werden weggestuurd;
- **het systeem rond "begeleid wonen"** systematisch te ontwikkelen voor deze doelgroep;
- **proactieve psy-mobiele teams te ontwikkelen voor de opvolging** van instellingverlaters (psychiatrische ziekenhuizen, psychiatrische instellingen) om zich ervan te verzekeren dat ze een zorgtraject hebben en de voorgeschreven behandeling volgen.

6.4 Opvanghuizen verlaten

De duur van een verblijf in een opvanghuis is te lang (wegens het tekort aan woningen die voldoen aan de vraag van de bewoners in een opvanghuis), de opvolging nazorg is dan weer te kort, wat bovenop het chronisch sociale isolement leidt tot een hoog percentage herval in de dakloosheid.

Goede praktijken!

Voorbeelden:

- *Belgian Homeless Cup*
- *het "Buddy"-project waarbij lotgenoten elkaar helpen en dat werd opgestart door het CAW van Antwerpen*

- de projecten van de Plans de cohésion sociale (pijler huisvesting en gezondheid)

ANDERE AANBEVELINGEN:

Onder de bescherming van de ministers van Wonen, Welzijn en Sport, bevelen we een samenwerking aan tussen de OCMW's, de opvangcentra, de CAW, PCS, en de sportclubs en met de lokale diensten voor *hulp door gelijken* om:

- het gebruik van **het systeem voor opvolging nazorg in een vorm van begeleid wonen** te systematiseren en de duur ervan te verlengen.
- Het sociaal netwerk rond deze mensen opnieuw op te bouwen door **sportieve en culturele initiatieven te ontwikkelen** en via ondersteuning van het type hulp door gelijken of ervaringsdeskundigen.

7 BELANGRIJKE STEUNMAATREGELEN OM EEN WONING TE VINDEN EN TE BEHOUDEN

7.1 Beslaglegging door de dienst DAVO

De gezinshoofden doen bij niet-betaling van het alimentatiegeld een beroep op de Federale Dienst voor alimentatievorderingen (DAVO) dat overgaat tot beslaglegging op alle middelen van de schuldenaar zonder toepassing van een minimumgrens zoals in andere gevallen van beslaglegging op inkomens wel het geval is.

AANBEVELING:

- De procedure voor beslaglegging op de inkomsten afstemmen op die van de andere wetgeving en de schuldenaar van alimentatiegeld een minimum aan bestaansmiddelen laten maar daarbij wel garanderen dat de rechthebbende het alimentatiegeld ontvangt.

7.2 De wettelijke termijnen voor het verkrijgen van sociale bijstand

De wachttijden voor de toekenning van sociale toelagen duren verschillende maanden terwijl de mensen erg hulpbehoevend zijn. Bijvoorbeeld, voor het verkrijgen van het leefloon geldt er 1 maand wettelijke termijn en voor het verkrijgen van de herhuisvestingsbijlage, kan de aanvraag pas 3 maanden na de verhuizing ingediend worden. Dit is veel te lang. In Wallonië is het de termijn om de ADEL (herhuisvestingstoelage) te ontvangen die te lang is.

Vernieuwende maatregel:

- Iemand die dreigt uit zijn huis gezet te worden, moet lang voor de datum van de uitzetting een dossier bij een sociale huisvestingsmaatschappij kunnen indienen. Het dossier kan dan behandeld worden vanaf de schrapping van de persoon zonder verblijfsplaats.

ANDERE AANBEVELINGEN:

- **Het** Arrest van het Hof van Cassatie van 9.10.2017 inzake werkloosheid in Gent tegen het beroep van de RVA doen naleven en bekend maken. Dit verleent mensen die samenleven het statuut van alleenstaande wanneer de lasten van de huishoudens gescheiden zijn.
- **De termijnen voor het verkrijgen van** de verschillende toelagen en sociale bijstandsmaatregelen verkorten door procedures voor administratieve vereenvoudiging uit te werken.
- Een **procedure opstellen om onmiddellijk het referentieadres te verkrijgen** wanneer iemand dakloos en hulpbehoevend is.
- Een huurwaarborgsysteem opzetten dat universeel dekkend is zodat mensen met financiële problemen niet afhankelijk zijn van het OCMW.
- De OCMW's verzoeken om mensen die het heel erg moeilijk hebben om hun woning te behouden voorlopig als alleenstaande te beschouwen.
- Het systeem voor huisvestingssubsidies verbeteren en afstemmen op de lage inkomens.
- De toegankelijkheid van het Huurwaarborgfonds verbeteren: aangezien mensen die geseind staan bij de Nationale Bank er op dit ogenblik geen toegang tot hebben
- Werken aan de kost van de huurprijs: tabel van de huurprijzen.
- De sociale basisrechten en de afgeleide rechten zoals de verwarmingstoelage, het statuut van de verhoogde tegemoetkoming automatiseren

8 METHODOLOGISCHE AANBEVELINGEN VOOR DE WERKNEMERS***Goede praktijken!***

- *De "sociale coördinatie" in de 19 Brusselse gemeenten die georganiseerd wordt door de OCMW's en gesubsidieerd wordt door de CoCom.*
- *De werkgroep "Bruggenbouwen" waarin zorgverleners uit de geestelijke gezondheidszorg, gehandicaptenzorg en daklozenwerking samenzitten.*
- *De sociale dienst van de gemeente Schaarbeek die bejaarden bezoekt om ze uit hun isolement te halen en te controleren of ze gebruik maken van hun rechten.*

AANBEVELINGEN:

- Netwerking tussen publieke zorgverstrekkers en zorgkrachten uit het verenigingsleven
- Transversale samenwerking tussen sociale spelers wat toelaat om prioriteiten vast te leggen en projecten gezamenlijk te ondersteunen.
- Netwerking rond de betrokkene (zijn moeilijkheden en behoeften).
- Op een globale en transversale manier individuele situaties aanpakken: zowel door gezondheidssectoren als door de sectoren voor persoonlijke bijstand maar ook zowel op een formele manier door de professionele zorgverleners als op een informele manier door mantelzorgers om rond elk individu banden te kunnen opbouwen.
- De toegang tot sociale rechten zou vlotter verlopen als de overheid zelf naar de mensen toe zou stappen in plaats van omgekeerd.

9 METHODOLOGISCHE AANBEVELINGEN EN AANBEVELINGEN VOOR KENNISBEHEER

Vernieuwende maatregel:

- Een **interfederale benadering voor kennisbeheer** ontwikkelen op basis van het Samenwerkingsakkoord inzake dakloosheid en thuisloosheid van 12 mei 2014. **De voortzetting van het MEHOBEL-onderzoek**, met de steun van het Federaal Wetenschapsbeleid (BELSPO), zou de invoering van een methodologie om dakloosheid in België te meten en te monitoren kunnen helpen bewerkstelligen. Mensen en situaties lokaliseren om het fenomeen in al zijn facetten te vatten zou bijdragen tot de voorbereiding van een efficiënt bijstandsbeleid.

Goede praktijken!

- Om de twee jaar sinds 2008 in het Brussels Gewest, stelt de vzw La Strada in samenwerking met sectormedewerkers het kadaster op van slecht gehuisveste en dakloze mensen.